

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада балаларға экологиялық тәрбие берудің маңыздылығы

ЖАРИЯЛАНДЫ
27.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173904/>**Аширова Айнура Тиласбековна****Лауазымы: тәрбиеші****Шымкент қаласы.****№35 “Сәуле” бөбекжай- бақшасы**

Кіріспе: Табиғат — адамның өмірінің негізі, ол біздің айналамыздағы барлық тіршіліктің көзі болып табылады. Адамзат үшін табиғат тек ресурстар көзі ғана емес, сонымен қатар рухани азық, білім мен тәрбие. Балабақшада балаларды табиғатпен таныстыру осы кезеңде өте маңызды болып табылады, себебі бұл жас ерекшеліктерінде табиғатқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру, экологиялық сана мен жауапкершілікті арттыруға мүмкіндік береді. Экологиялық тәрбие берудің маңызы ерекше, себебі ол тек табиғатты қорғауға бағытталған білім беріп қана қоймай, сондай-ақ баланың дүниетанымын кеңейтіп, тұлғалық дамуында маңызды рөл атқарады.

1. Экологиялық тәрбие — табиғатты қорғау негізі

Балаларға экологиялық тәрбие беру, ең алдымен, табиғатты қорғаудың маңыздылығын түсіндіруден басталады. Табиғаттың байлығы мен әсемдігін танып білу арқылы балалар өсімдіктер мен жануарлар әлеміне, табиғи ресурстардың шектеулі екеніне, олардың дұрыс пайдаланылуы қажеттілігіне көз жеткізеді. Балабақшадағы экологиялық тәрбие балаларға табиғатты қорғаудың тек адамдардың ғана емес, әрбір тіршілік иесінің жауапкершілігі екенін ұғындырады. Балалар табиғатқа деген сүйіспеншілікті бойына сіңіріп, оны сақтау жолындағы жеке жауапкершіліктерін түсінеді.

2. Балалардың экологиялық санасын қалыптастыру

Табиғаттың қажеттілігін және оның қорғаудың маңыздылығын түсіну үшін балаларға экологиялық білім беру өте маңызды. Балабақшадағы экологиялық тәрбие балалардың экологиялық санасын қалыптастыруға ықпал етеді. Олар табиғаттың бөлшектері —

ағаштар, өсімдіктер, жануарлар, ауа мен судың адам өміріндегі маңызды рөлін түсініп, қоршаған ортаға деген жауапкершілікті сезінеді. Бұл экологиялық білім баланың жеке тұлғасының қалыптасуына, қоғамдағы жауапты азамат болуына ықпал етеді.

3. Экологиялық дағдыларды қалыптастыру

Балаларға экологиялық тәрбие беруде практикалық әрекеттер мен дағдылардың маңызы зор. Балабақшадағы тәрбиеші мен мұғалімдер балаларға табиғатпен жұмыс жасау, өсімдіктерді күту, қоқысты дұрыс бөлу сияқты қарапайым, бірақ маңызды дағдыларды үйретеді. Мысалы, балалар табиғатты қорғау мақсатында табиғаттағы элементтерді (құстарды, өсімдіктерді, жануарларды) қалай қорғау керек екенін үйренеді. Қоқысты дұрыс сұрыптау, суды үнемдеу, табиғатқа зиян келтірмеу сияқты қарапайым, бірақ маңызды іс-әрекеттер балалардың табиғатқа деген қарым-қатынасын дұрыс қалыптастырады.

4. Балабақшада экологиялық іс-шаралар мен ойындар

Балабақшада балаларға экологиялық тәрбие беру үшін түрлі іс-шаралар мен ойындар өткізу өте тиімді. Қалада немесе ауылда өткізілетін табиғатқа қатысты экскурсиялар, ағаш отырғызу, құстарға қамқорлық жасау секілді іс-шаралар балаларды табиғатпен жақын таныстырады. Сонымен қатар, экологиялық тақырыптарға арналған тақпақтар, әндер, ойындар арқылы балалардың экологиялық білімі мен жауапкершілігін арттыруға болады. Табиғат туралы ертегілер мен оқиғалар да балалардың экологияға деген қызығушылығын оятып, табиғатты қорғауға деген оң көзқарас қалыптастырады.

5. Экологиялық тәрбие арқылы әлеуметтік жауапкершілікті арттыру

Экологиялық тәрбие баланы қоғамға деген жауапкершілік сезіміне баулиды. Табиғат тек өзімізге ғана емес, барлық тіршілікке қажет екенін түсінген бала, үлкендер мен қоғам алдында өз міндетін жақсы сезінеді. Балабақшада экологиялық тәрбие беру арқылы балалар тек табиғатты қорғауға ғана емес, сондай-ақ қоғамның басқа да әлеуметтік мәселелеріне бей-жай қарамайтын, жауапкершілікті сезінетін азамат болып қалыптасады. Осылайша, экологиялық тәрбие балаларды болашақта экологиялық жағынан саналы әрі жауапты азамат етіп тәрбиелейді.

6. Табиғатпен байланысты жан-жақты даму

Балалар табиғатпен қарым-қатынас жасаған кезде олардың рухани, эмоционалдық және интеллектуалдық дамуы да жүзеге асады. Табиғаттағы түрлі құбылыстарды бақылап, оларға талдау жасап, салыстыра білу қабілеттері артады. Сонымен қатар, табиғаттағы әдеміліктерге, түрлі дыбыстарға, түстерге қызығушылық оянып, олардың эстетикалық талғамдары да дамиды. Осылай экологиялық тәрбие балаға табиғаттағы әрбір құбылысты түсініп, оның маңызын сезінуге көмектеседі. Балалар табиғатпен

таныса отырып, оған деген құрмет пен сүйіспеншілікті бойларына сіңіреді. Олар табиғатты қорғау қажеттілігін түсініп, оны өздерінің жеке жауапкершілігі ретінде сезінеді. Бұл қасиеттер баланың жеке тұлғалық дамуына, адамгершілік ұстанымдары мен өмірлік бағыт-бағдарын қалыптастыруда маңызды рөл атқарады

Қорытынды

Балабақшада балаларға экологиялық тәрбие беру — бұл тек табиғатты қорғауға бағытталған білім беру ғана емес, сонымен қатар баланың жеке тұлғасын қалыптастырудың маңызды құралы. Экологиялық тәрбие арқылы балалар табиғатты сүйіп, оны қорғауға жауапкершілікпен қарауды үйренеді. Бұл білім мен дағдылар болашақта экологиялық тұрғыдан саналы азаматтардың қалыптасуына ықпал етеді. Сонымен қатар, экологиялық тәрбие балаларға қоғамдағы өз орнын табуға, табиғатқа деген құрмет пен сүйіспеншілікті бойларына сіңіруге мүмкіндік береді. Балабақшадағы экологиялық тәрбие — болашақ ұрпақтың өмір сүру сапасын арттырып, табиғатпен үйлесімді өмір сүруіне жол ашады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Жапанова Р. Н., Аширбекова Қ. С. МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУ ТӘСІЛДЕРІ – 2018. – №. 3. – С. 90-93.
2. Ғалиева А. Н., Ахметова Г. Б. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие беру жұмысын ұйымдастыру.
3. Интернет желісі

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.